

Undersökning av däcktyp i Sverige

Vintern 2023 (januari-mars)

Trafikverket
Postadress: Röda vägen 1, 781 70 Borlänge
E-post: trafikverket@trafikverket.se
Telefon: 0771-921 921

Dokumenttitel: Undersökning av däcktyp i Sverige - Vintern 2023 (januari-mars)
Författare: Pontus Grönvall, Däckbranschens Informationsråd
Dokumentdatum: 2023-09
Kontaktperson: Jesper Lindgren, enhet Hälsa på Planering, 010-124 41 68,
jesper.lindgren@trafikverket.se

Publikationsnummer: 2023:148
ISBN: 978-91-8045-206-9

Foto: Pontus Grönvall

Innehåll

Inledning	5
Bakgrund.....	6
Regler för vinterdäck.....	6
Olika däcktyper tillåtna vid krav på vinterdäck	6
Genomförande	8
Undersökningsmetod.....	8
Platser och antal bilar	8
Bilar i trafik i respektive region.....	10
Resultat	11
Sverige – dubbdäck, dubbfritt och sommardäck	11
Sverige – fördelning nordiska respektive mellaneuropeiska dubbfria vinterdäck samt året-runt-däck.....	12
Regionalt – dubbdäck, dubbfritt och sommardäck.....	14
Regionalt – fördelning nordiska respektive mellaneuropeiska dubbfria vinterdäck samt året-runt-däck.....	19
Resultat på respektive ort	20
Försäljningsstatistik	21
Bilaga: Undersökningsformulär	22

Inledning

Däckbranschens informationsråd har sedan slutet av 1990-talet genomfört ett antal undersökningar av däcktyp på personbilar i olika delar av Sverige. Denna undersökning, genomförd vintern 2023 (januari–mars), är beställd och finansierad av Trafikverket. Trafikverket (även i dåvarande Vägverkets regi) var också beställare av liknande undersökningar genomförda från 2005 och de flesta åren därefter. Delar av resultaten från dessa undersökningar redovisas även i denna rapport.

Syftet är att följa upp hur många som kör på dubbdäck, dubbfria vinterdäck eller sommardäck vintertid samt att identifiera trender för personbilsdäcken vintertid. Syftet är också att visa hur stor del av de dubbfria vinterdäcken som är av nordisk respektive mellaneuropeisk typ samt hur stor andel som kör på året-runt-däck.

Bakgrund

Bra och rätt däck bidrar i hög grad till den aktiva trafiksäkerheten, det vill säga att förhindra att en olycka sker. Däck med bra grepp kan också minska konsekvenserna av en olycka genom att bidra till att minska farten innan en olycka sker.

Olika typer av däck skiljer sig åt när det gäller miljöegenskaper, till exempel hur mycket de bullrar och hur mycket partiklar de skapar. Det är också skillnad på hur stort rullmotstånd olika däck har och därmed hur mycket koldioxid de bidrar till att fordonet släpper ut.

Regler för vinterdäck

Från och med vintern 1999–2000 måste personbilar, lätta lastbilar och lätta bussar upp till 3,5 ton använda vinterdäck vid vinterväglag under perioden 1 december–31 mars. Från och med vintern 2000–2001 gäller även krav på minst 3 mm mönsterdjup vid vinterväglag under samma period. För att minska slitaget på vägarna får dubbdäck endast användas under perioden 1 oktober–15 april (även annan tid om det är vinterväglag eller risk för vinterväglag). Det finns också regler för maximalt antal dubb i dubbdäck, för att minska slitaget mot vägbanan. Dubbdäck kan ha fler dubb, om det kan visas i ett särskilt test att det inte innebär ökat vägslitage.

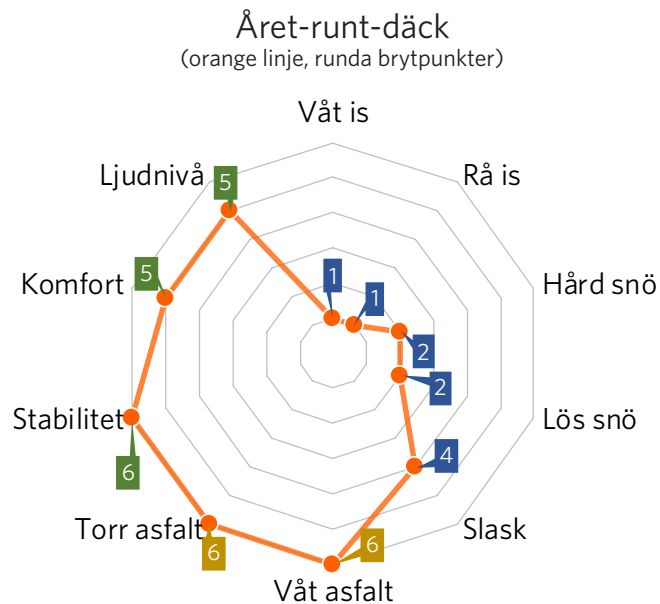
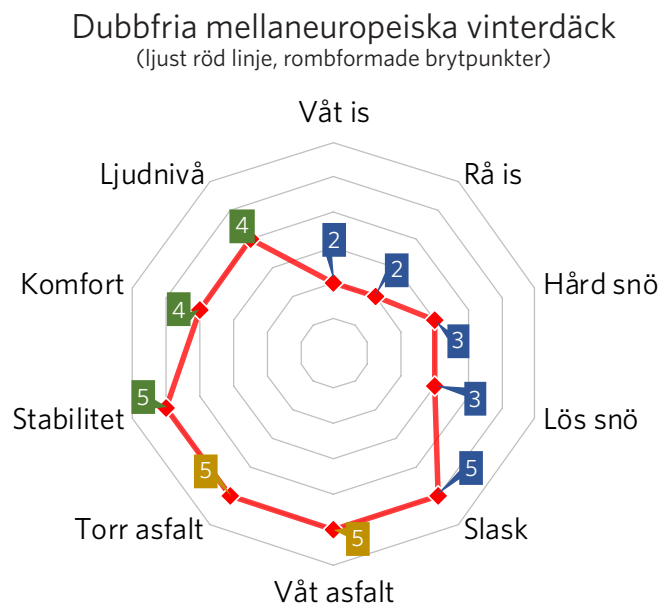
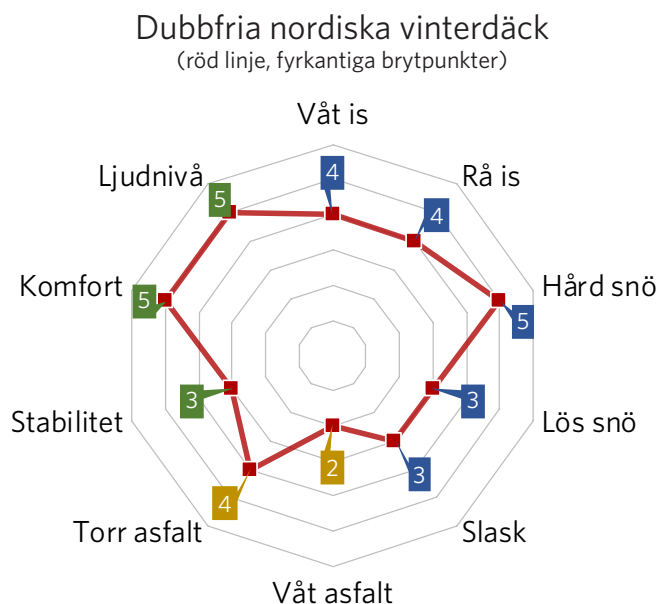
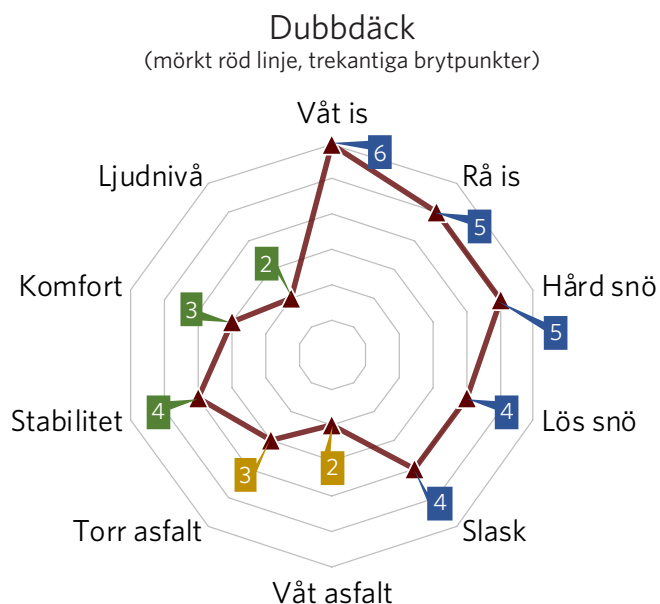
Olika däcktyper tillåtna vid krav på vinterdäck

Ett bra däck är en bra kompromiss. Det går inte att tillverka ett däck som har bäst grepp vid alla sorters väglag. Därför finns det sommardäck respektive vinterdäck. Vinterdäck kan vara med eller utan dubb och dubbfria vinterdäck kan vara av nordisk eller mellaneuropeisk typ. Det finns också så kallade året-runt-däck, som vanligen har en snögreppsmärkning (3PMSF – three peak mountain snowflake) vilket innebär att de då är godkända när krav på vinterdäck gäller. När krav på vinterdäck gäller är följande däcktyper tillåtna:

- Dubbdäck
- Dubbfria vinterdäck av nordisk typ
- Dubbfria vinterdäck av mellaneuropeisk typ
- Året-runt-däck (om de har snögreppsmärkningen 3PMSF)

I diagram 1 visas skillnader i egenskaper mellan de olika typerna av däck som är tillåtna när krav på vinterdäck gäller.

Diagram 1: Egenskaper hos olika däcktyper som är tillåtna när krav på vinterdäck gäller. Högre siffra innebär bättre egenskaper. Egenskaper avseende vinterväglag (våt is, rå is, hård snö, lös snö och slask) är markerade i blå färg. Egenskaper på torr och våt asfalt är markerade i gul färg. Egenskaperna stabilitet, komfort och ljudnivå markeras med grön färg. De olika diagrammen jämför däck av likvärdig kvalitet. Källa: STRO (stro.se).

Genomförande

Undersökningsmetod

Undersökningen genomfördes under första kvartalet 2023 genom besiktningar av slumpvis utvalda parkerade bilar. Besiktningarna utfördes av representanter för däckleverantörer som är medlemmar i Däck-, Fälg- och Tillbehörleverantörernas Förening (DFTF), utom på Gotland där besiktningen utfördes av Trafikverkets representanter. Man tittade på höger framdäck och antecknade däcktyp (dubbdäck, dubbfritt vinterdäck av mellaneuropeisk typ, dubbfritt av nordisk typ, året-runt-däck eller sommardäck). På Gotland ingick inte alternativet året-runt-däck. I bilaga visas det förtryckta formulär som användes (på Gotland användes en äldre version av blanketten som saknade kolumnen för året-runt-däck). Metoden där endast ett däck per bil kontrolleras innebär att det kan finnas bilar med olika däcktyper, vilket inte framkommer i undersökningen.

Platser och antal bilar

Mätningarna genomfördes på 19 orter, från Kiruna i norr till Malmö i söder. På varje ort undersöktes cirka 600 bilar och totalt undersöktes däcktyp på 11 402 bilar. 18 av orterna fördelas i sex regioner, som ursprungligen byggde på Trafikverkets dåvarande regionindelning. De valda undersökningsorterna bedöms tillsammans spegla respektive region utifrån regional spridning. Trafikverket har sedan ändrat sin regionindelning, men redovisning av resultat i denna rapport följer den regionindelning som har använts vid tidigare däckundersökningar, så att resultaten ska vara jämförbara och trender ska kunna följas på regional nivå.

En tillkommande 19:e ort i årets undersökning är Visby på Gotland. Dubbdäcksanvändningen är tydligt högre på Gotland jämfört med övriga region Stockholm, där Gotland inräknats vid tidigare undersökningar. Antalet bilar på Gotland är få i förhållande till övriga region Stockholm och därför bedöms jämförelser med tidigare undersökningar vara relevanta, även när Gotland analyseras separat. Mätningar på Gotland genomfördes och redovisades separat även vid motsvarande undersökningar 2010 och 2011.

Regioner och undersökningsorter var följande (se även figur 1):

- **Syd:** Malmö, Växjö och Jönköping
- **Väst:** Göteborg, Borås och Karlstad
- **Öst:** Linköping, Västerås och Uppsala
- **Stockholm:** Nacka, Stockholm och Södertälje
- **Gotland:** Visby
- **Mitt:** Borlänge, Sundsvall och Östersund
- **Norr:** Umeå, Luleå och Kiruna

Figur 1: Mätningarna genomfördes på 19 orter fördelade på sju regioner.

Bilar i trafik i respektive region

För att få ett resultat över användningen av olika typer av däck på vintern på nationell nivå multiplicerades resultaten i respektive region med antalet bilar i trafik i regionen. Detta ger en uppskattning av antal bilar med respektive däcktyp i regionerna, som sedan adderas och ger en uppskattad andel av respektive däcktyp på nationell nivå.

Den 31 december 2022 fanns det 4 980 543 registrerade personbilar i trafik i Sverige (källa: Trafikanalys). Dessa var fördelade inom undersökningsregionerna enligt följande:

- Syd (Skåne, Blekinge, Kronobergs, Kalmar och Jönköpings län).....23,7 %
- Väst (Hallands, Västra Götalands och Värmlands län) 23,0 %
- Öst (Östergötlands, Södermanlands, Örebro, Västmanlands och Uppsala län)16,7 %
- Stockholm (Stockholms län)19,4 %
- Gotland (Gotlands län) 0,7 %
- Mitt (Jämtlands, Västernorrlands, Gävleborgs och Dalarnas län)10,7 %
- Norr (Norrbottens och Västerbottens län)5,7 %

Resultat

Resultat i denna rapport redovisas för hela riket, för sju regioner samt för respektive kommun där mätningarna genomfördes. För hela riket och regioner redovisas även resultat från tidigare mätningar.

Sverige - dubbdäck, dubbfritt och sommardäck

Baserat på uppmätta andelar samt på antal registrerade personbilar i respektive region har en uppskattning gjorts av andelen av respektive däcktyp i Sverige första kvartalet 2023:

- Andelen som kör på dubbdäck uppskattas vara 54 %, vilket är en lägre andel än vid föregående års mätningar. Mätningarna visar över tid en minskande trend i andelen dubbdäck. (Se diagram 2 och 3.)
- Andelen som kör på dubbfria vinterdäck (av nordisk eller mellan-europeisk typ) eller året-runt-däck uppskattas vara 45 %. (Se diagram 2 och 3.)
- Andelen som kör på sommardäck uppskattas vara 1 % vilket är på en motsvarande nivå som vid tidigare års undersökningar. (Se diagram 2 och 3.)

Diagram 2: Uppskattning av andel som körde på dubbdäck, på dubbfria alternativ som är godkända när krav på vinterdäck gäller (dubbfria vinterdäck av nordisk respektive mellaneuropeisk typ och året-runt-däck) samt på sommardäck i Sverige första kvartalet 2023.

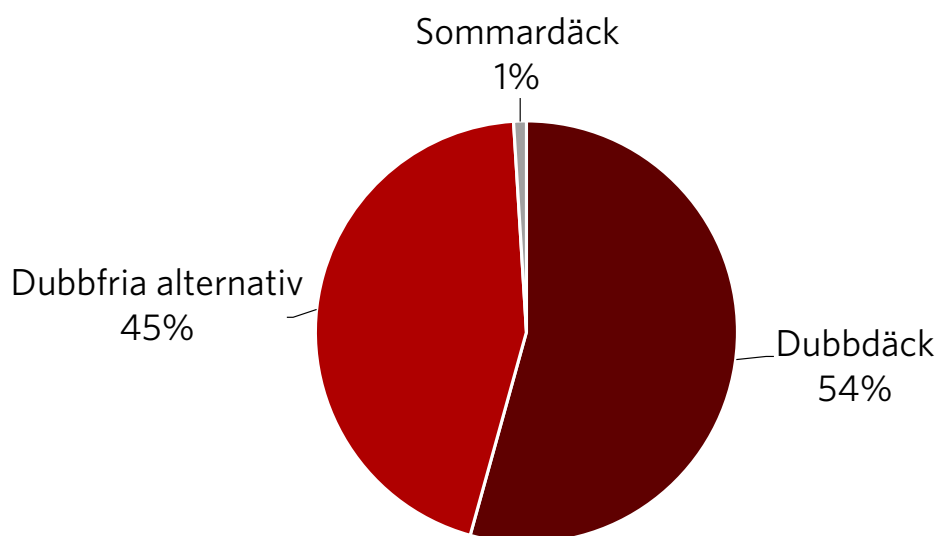
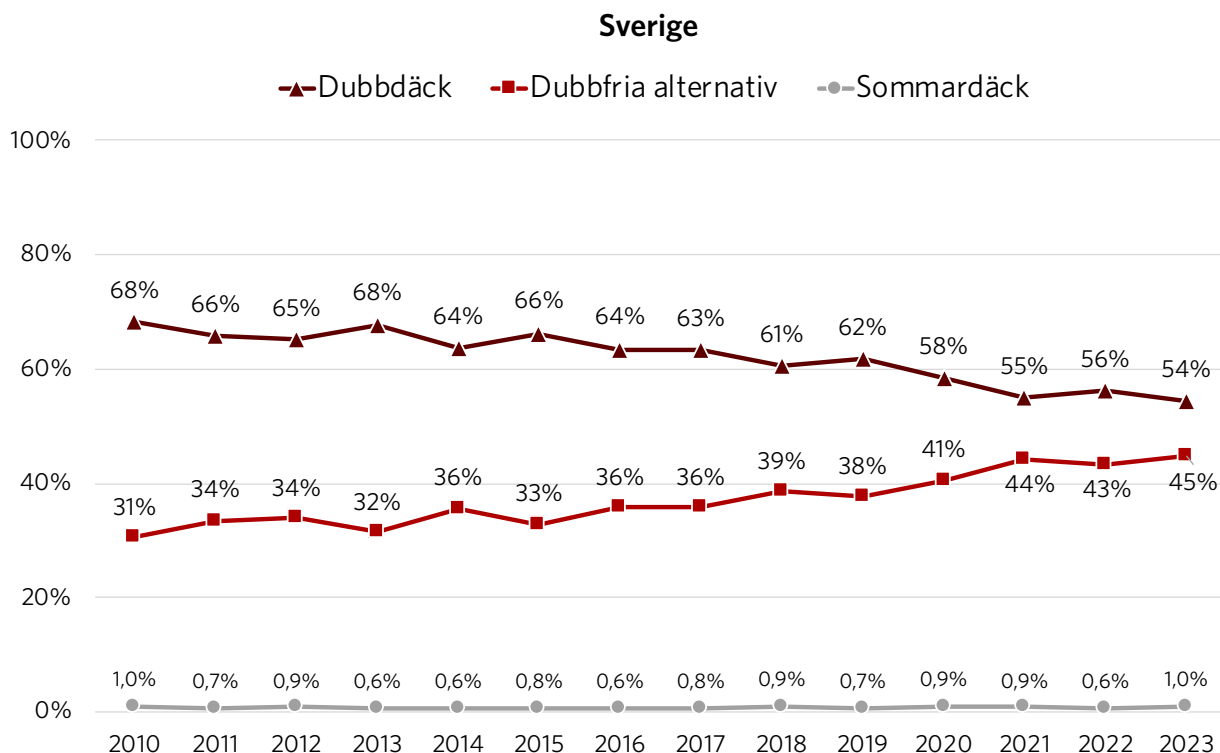

Diagram 3: Uppskattning av andel som körde på dubbdäck, på dubbfria alternativ som är godkända när krav på vinterdäck gäller (dubbfria vinterdäck av nordisk respektive mellaneuropeisk typ och året-runt-däck) samt på sommardäck i Sverige första kvartalet 2010–2023.

Sverige - fördelning nordiska respektive mellaneuropeiska dubbfria vinterdäck samt året-runt-däck

Av de som väljer dubbfria alternativ på vintern väljer de flesta dubbfria vinterdäck av nordisk typ. Den uppmätta andelen av alla undersökta däck var 36 %. Motsvarande andel för dubbfria vinterdäck av mellaneuropeisk modell var 8,2 % och för året-runt-däck 0,8 % (se diagram 4). Detta ger en relativ fördelning i gruppen dubbfria alternativ som är tillåtna vid krav på vinterdäck enligt följande (se även diagram 5):

- Dubbfria vinterdäck av nordisk typ: 80 %
- Dubbfria vinterdäck av mellaneuropeisk typ: 18 %
- Året-runt-däck: 2 %

Fördelningen av nordisk respektive mellaneuropeisk typ har följts upp sedan 2014. Under perioden 2014–2023 har andelen dubbfria vinterdäck av nordisk typ ökat i mätningarna (se diagram 6). Ökningen korrelerar väl med minskningen av andelen dubbdäck som redovisas i diagram 3.

Andelen dubbfria vinterdäck av mellaneuropeisk typ har under perioden 2014–2023 legat på ungefär samma nivå, se diagram 6. Detta tolkas som att de som väljer att byta från dubbdäck till dubbfria vinterdäck i första hand väljer dubbfria vinterdäck av nordisk typ.

Andelen året-runt-däck har följts upp sedan 2021 och har varierat mellan 0,4 och 0,8 procent av alla undersökta däck i mätningarna, se diagram 6.

Andelen dubbfria vinterdäck av okänd typ har under perioden 2014–2023 varit mellan 0 % och 0,6 %, se diagram 6.

Diagram 4: Uppskattning av andel som körde på dubbdäck, dubbfria vinterdäck av nordisk respektive mellaneuropeisk typ, på året-runt-däck samt på sommardäck i Sverige första kvartalet 2023.

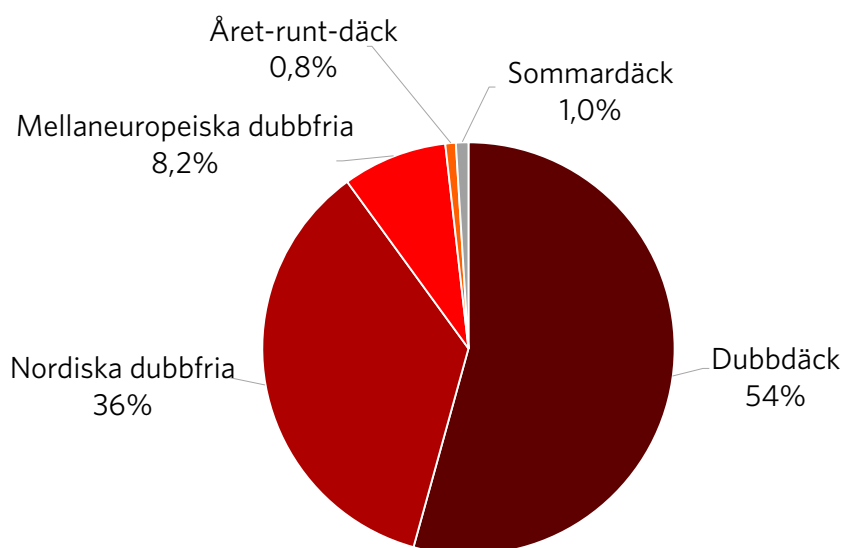

Diagram 5: Uppskattning av relativ fördelning i gruppen dubbfria alternativ som är tillåtna när krav på vinterdäck gäller i Sverige första kvartalet 2023.

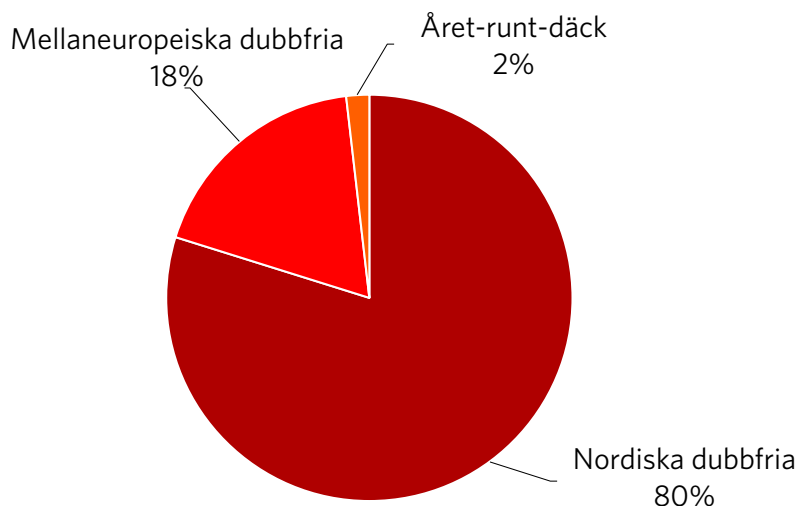
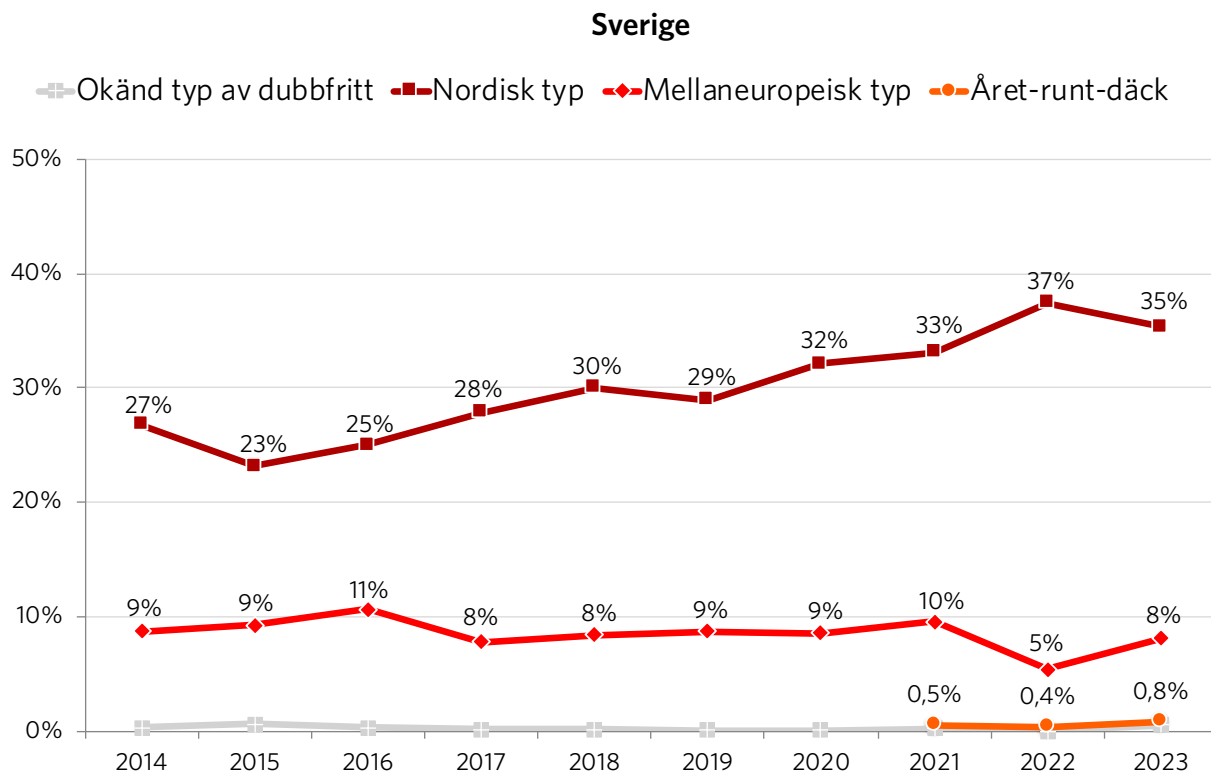

Diagram 6: Uppskattning av andel som körde på dubbfria vinterdäck av nordisk respektive mellaneuropeisk typ i Sverige första kvartalet 2014–2023. Andelen året-runt-däck har följts upp sedan 2021 och illustreras också i diagrammet. Andelen okänd typ av dubbfritt alternativ som är tillåtet när krav på vinterdäck gäller illustreras även och har varierat mellan 0 % och 0,6 %.

Regionalt – dubbdäck, dubbfritt och sommardäck

Det finns en tydlig geografisk trend i val av däcktyp i Sverige på vintern. I norra Sverige är andelen dubbdäck betydligt större än i södra Sverige, men det finns undantag:

- Den uppmätta andelen dubbdäck i region Stockholm (42 %) är lägre än i region Öst (65 %) och region Väst (51%). Detta bedöms bero på insatser för att begränsa dubbdäcksanvändningen i Stockholm genom exempelvis dubbdäcksförbud och information.
- Andelen dubbdäck på Gotland (87%) är på en motsvarande nivå som i region Mitt (89 %). Detta bedöms bero vägar på Gotland inte saltas och andelen vinterväglag därför är högre än i övriga delar av södra Sverige.

Lägst andel dubbdäck uppmättes i Region Syd (34 %). Högst andel uppmättes i Region Norr (96 %).

Uppmätt andel som körde på dubbdäck, dubbfria vinterdäck eller sommardäck första kvartalet 2010–2023 i olika delar av Sverige redovisas i diagram 7–13. Avvikande resultat i Region Syd vissa år bedöms spegla en osäkerhet i mätresultaten från denna region, vilket skulle kunna förklaras med skillnader i fördelningen av däcktyp geografiskt inom regionen.

Diagram 7: Uppmätt andel dubbdäck, dubbfria alternativ samt sommardäck i region Norr första kvartalet 2010–2023.

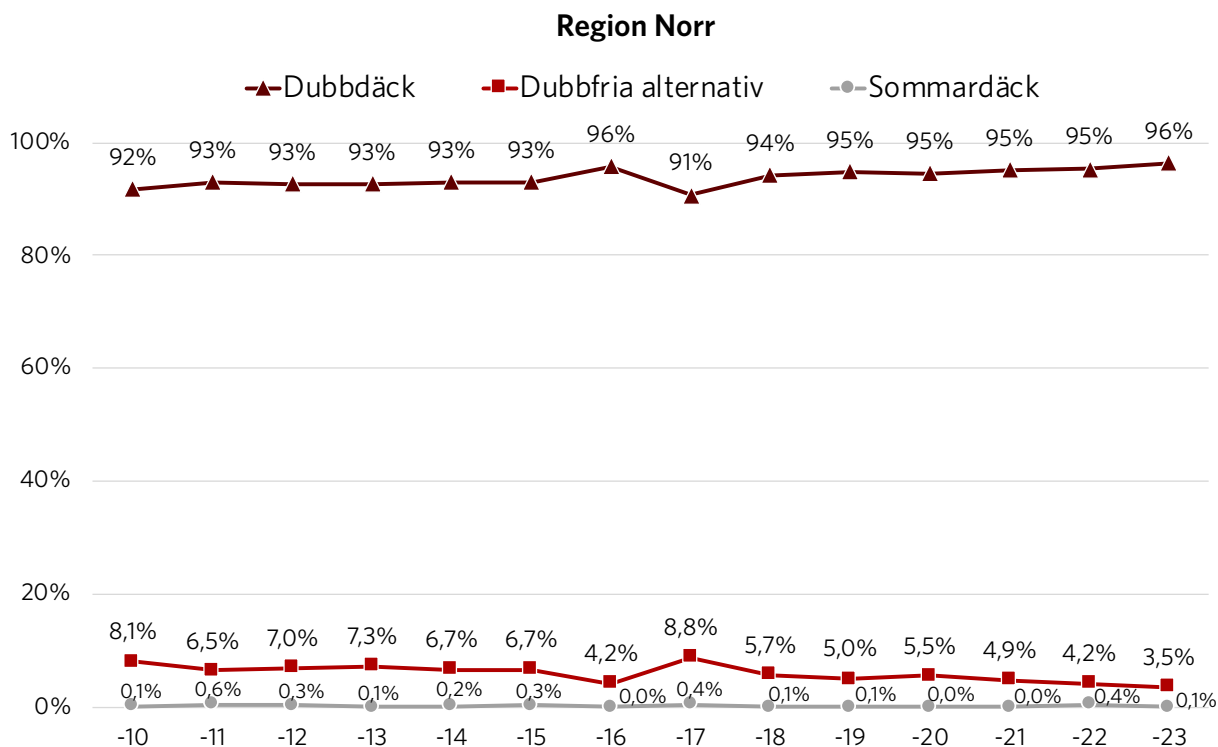

Diagram 8: Uppmätt andel dubbdäck, dubbfria alternativ samt sommardäck i region Mitt första kvartalet 2010–2023.

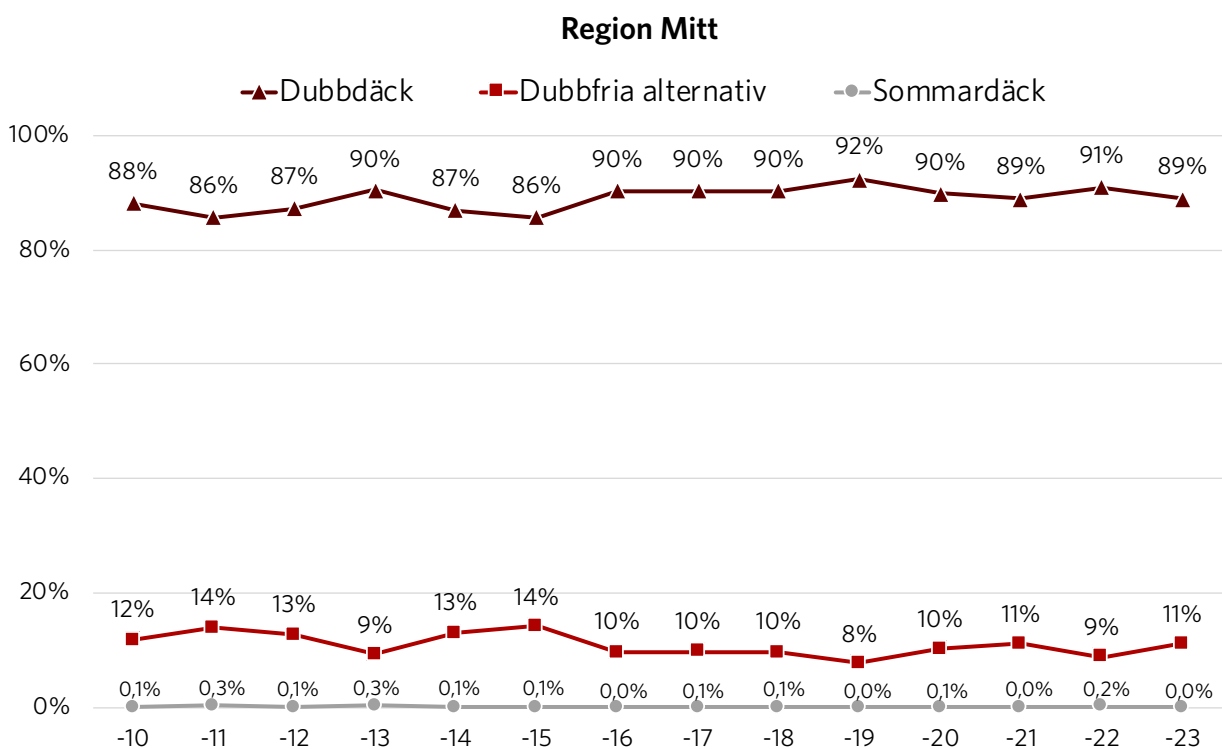

Diagram 9: Uppmätt andel dubbdäck, dubbfria alternativ samt sommardäck i region Stockholm första kvartalet 2010–2023.

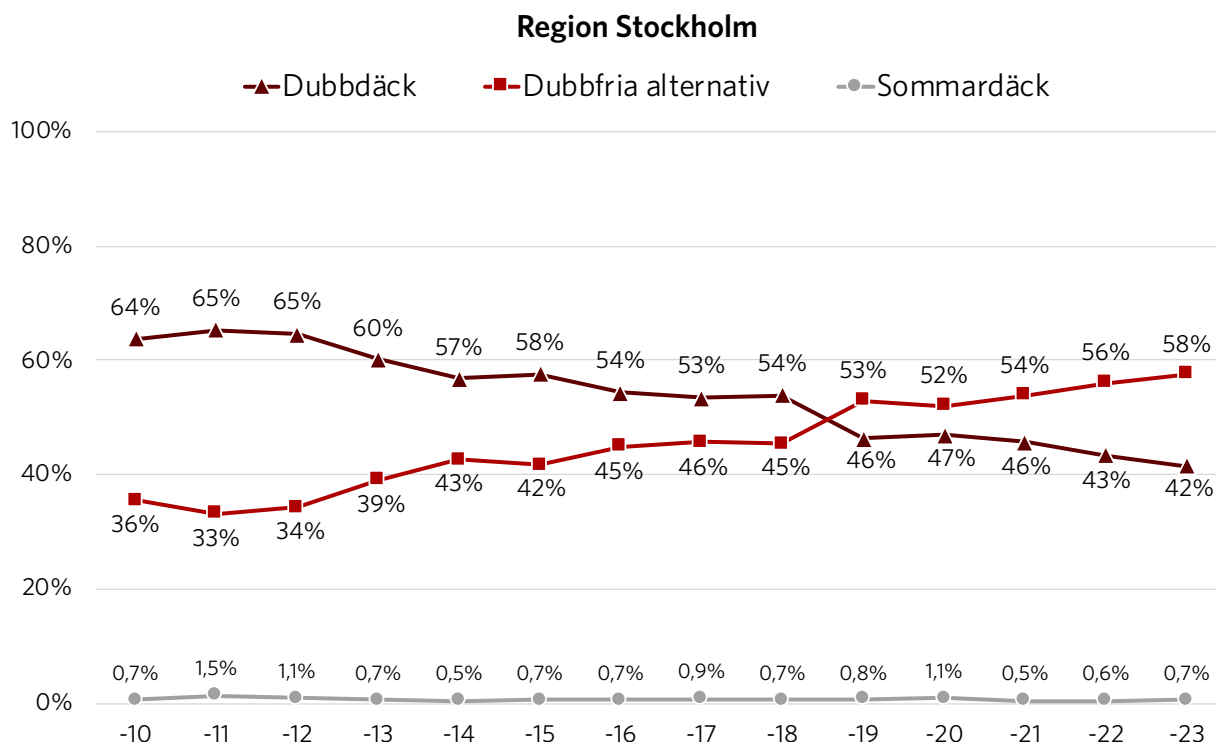

Diagram 10: Uppmätt andel dubbdäck, dubbfria alternativ samt sommardäck i region Öst första kvartalet 2010–2023.

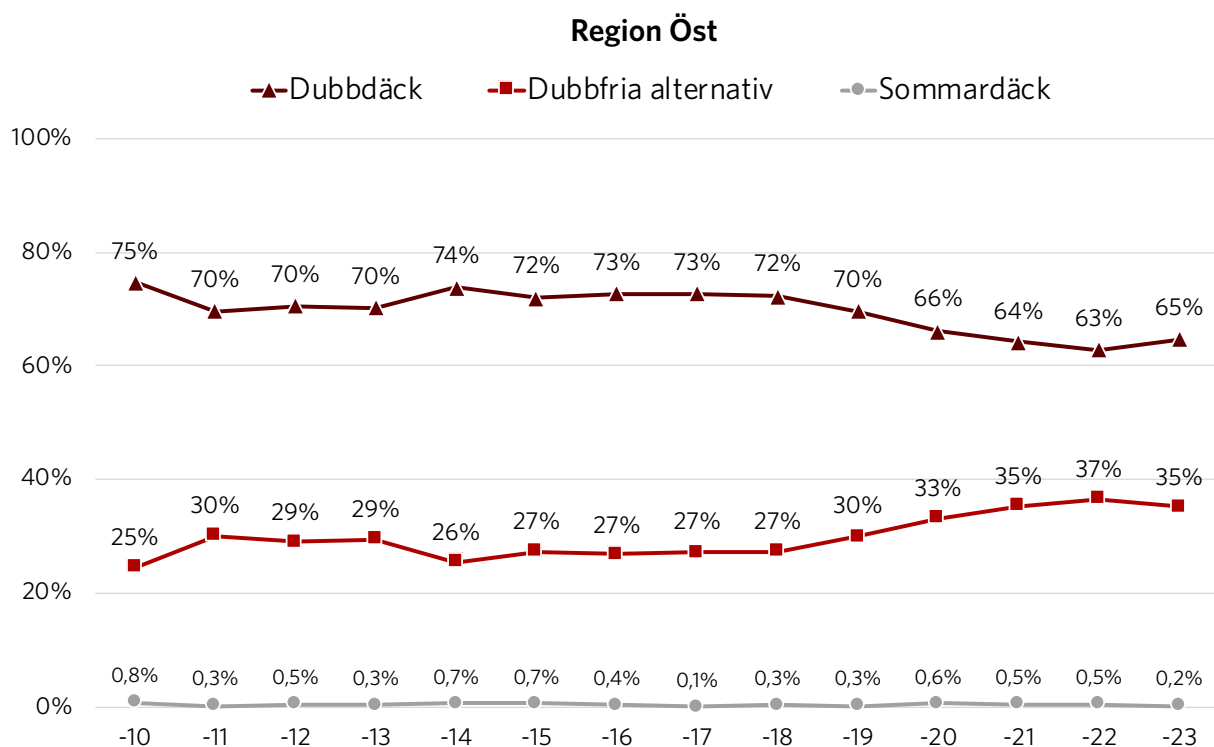

Diagram 11: Uppmätt andel dubbdäck, dubbfria alternativ samt sommardäck i region Väst första kvartalet 2010-2023.

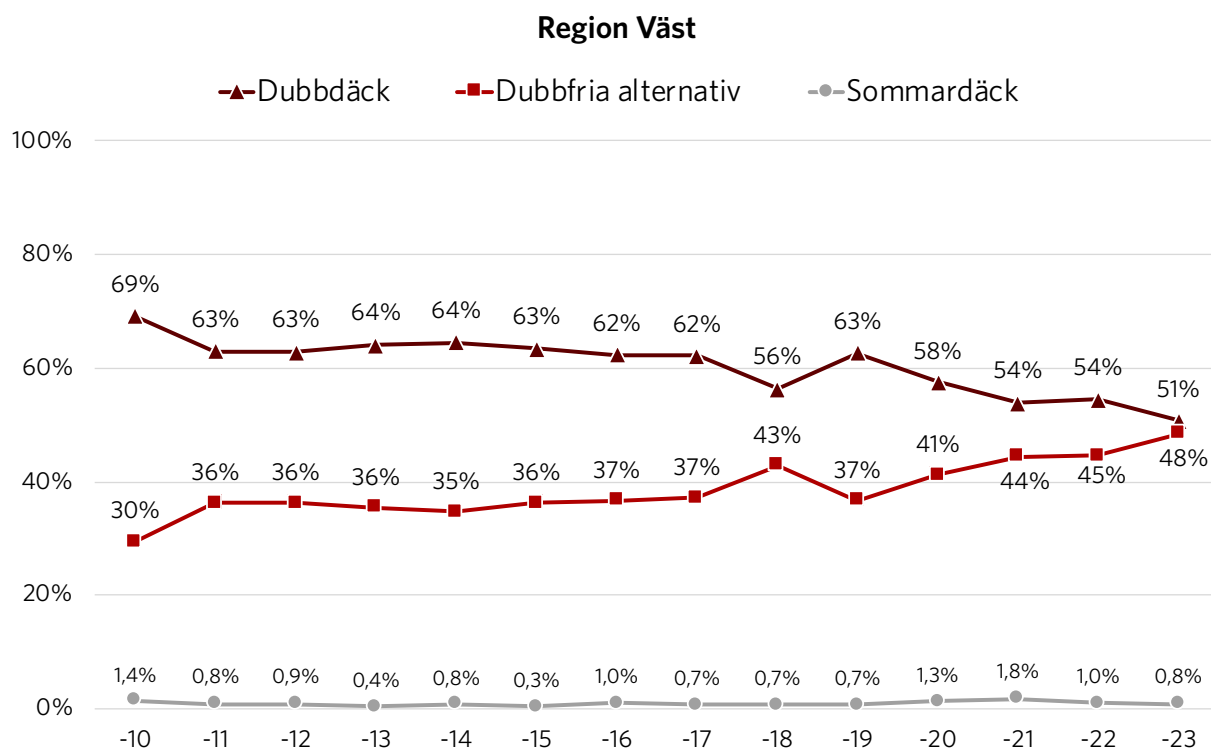

Diagram 12: Uppmätt andel dubbdäck, dubbfria alternativ samt sommardäck i region Syd första kvartalet 2010-2023.

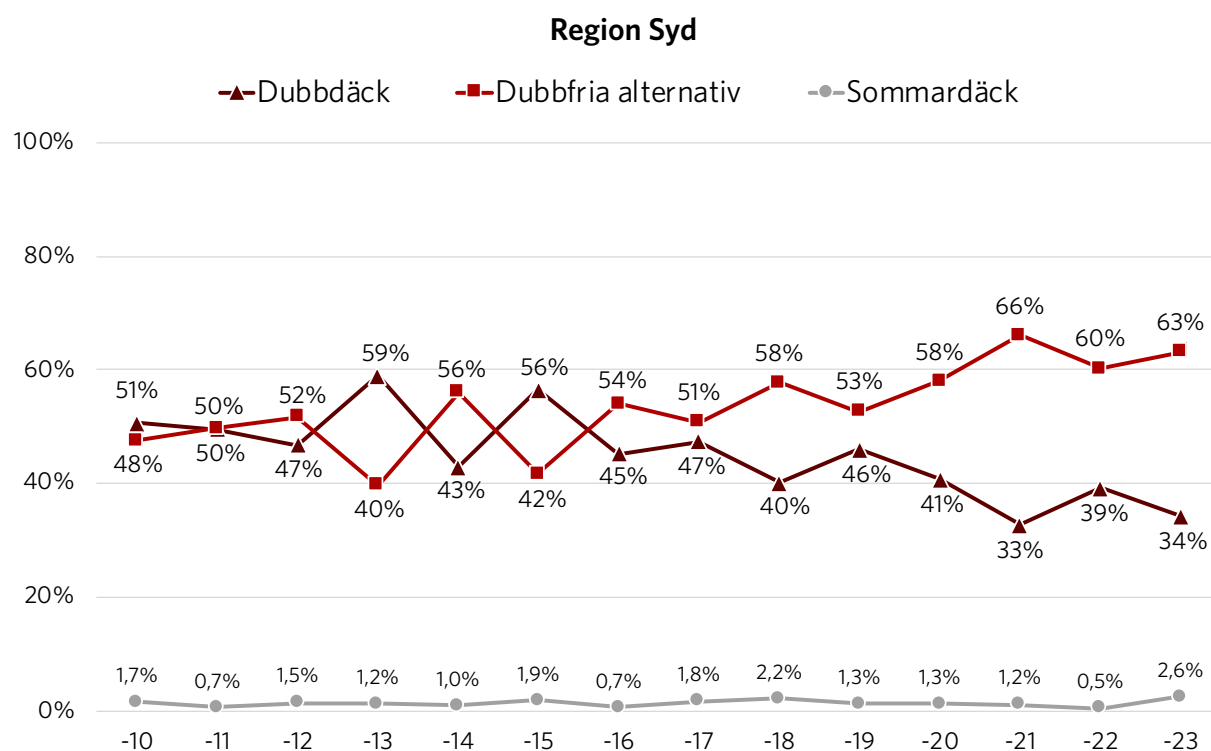
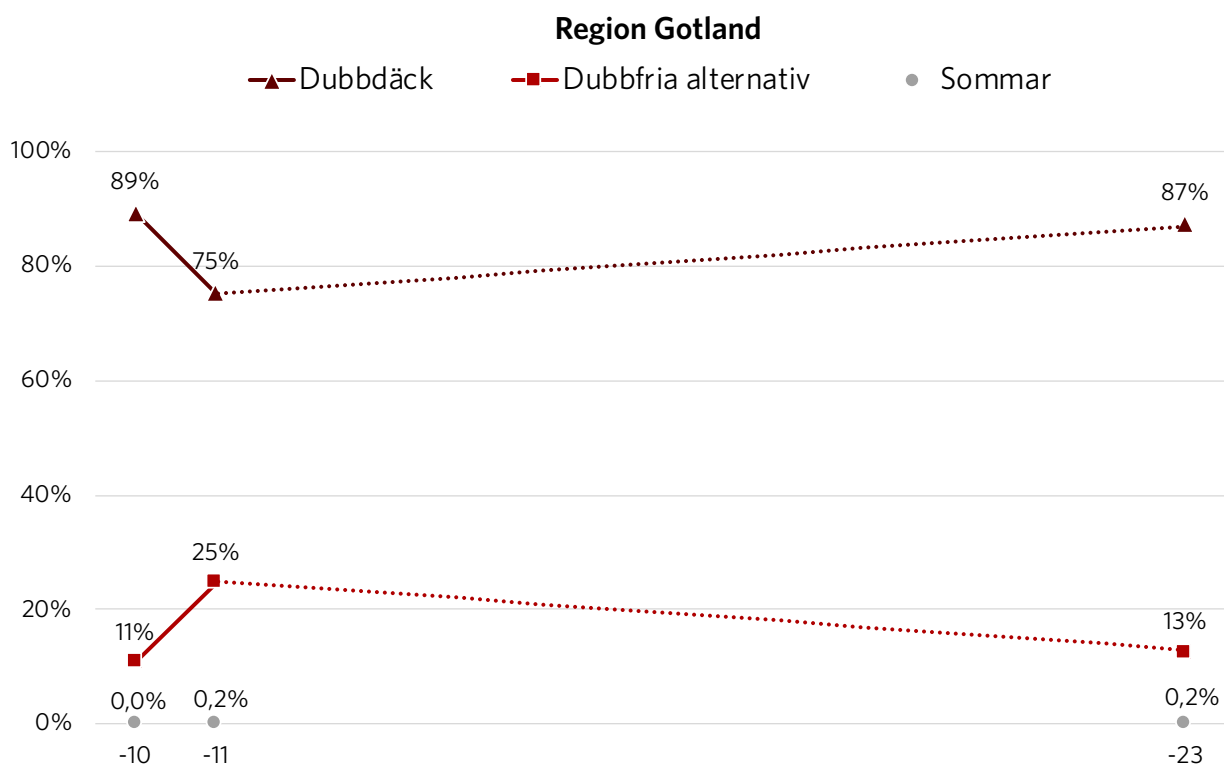

Diagram 13: Uppmätt andel dubbdäck, dubbfria alternativ samt sommardäck på Gotland första kvartalet 2010, 2011 och 2023. Prickade linjer markerar period då undersökningar på Gotland inte genomfördes.

Regionalt – fördelning nordiska respektive mellan-europeiska dubbfria vinterdäck samt året-runt-däck

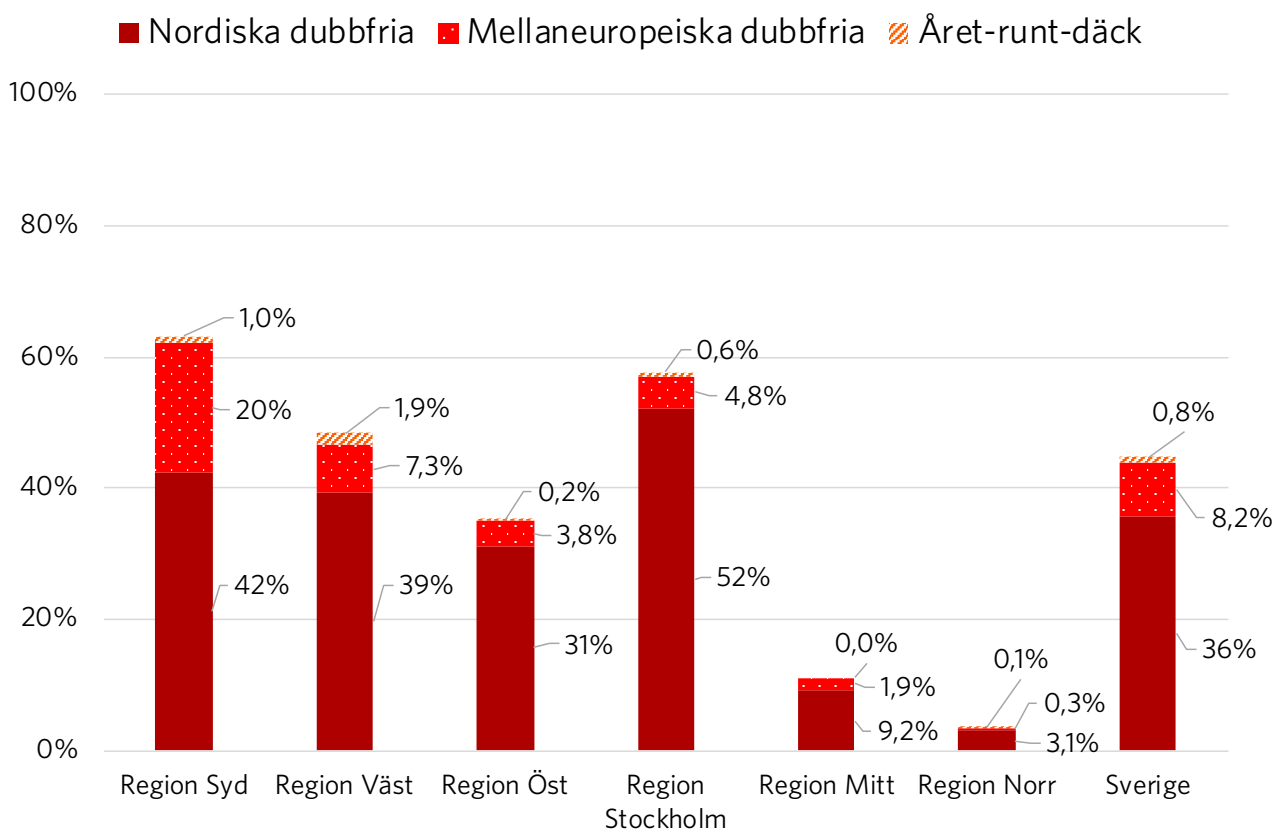
Mätningarna visar på regionala skillnader i andel som kör på dubbfria vinterdäck av nordisk respektive mellaneuropeisk typ samt på året-runt-däck (se diagram 14).

Dubbfria vinterdäck av mellaneuropeisk typ förekommer främst i södra Sverige, medan få väljer denna typ i övriga delar av landet.

Den uppmätta andelen året-runt-däck var högst i region Väst (1,9 %) följt av region Syd (1,0 %) och region Stockholm (0,6 %).

Diagram 14: Uppmätt andel som körde på dubbfria vinterdäck av nordisk respektive mellaneuropeisk typ samt på året-runt-däck i olika delar av Sverige första kvartalet 2022. Viktat resultat för hela Sverige redovisas också. (Motsvarande data för Gotland saknas.)

Regioner

Resultat på respektive ort

De uppmätta resultaten på respektive ort redovisas i diagram 15–20. Observera att data inte redovisas för Visby när det gäller typ av dubbfritt alternativ (dubbfria vinterdäck av nordisk respektive mellaneuropeisk typ och året-runt-däck).

Diagram 15: Uppmätt andel på respektive ort som körde på dubbdäck.

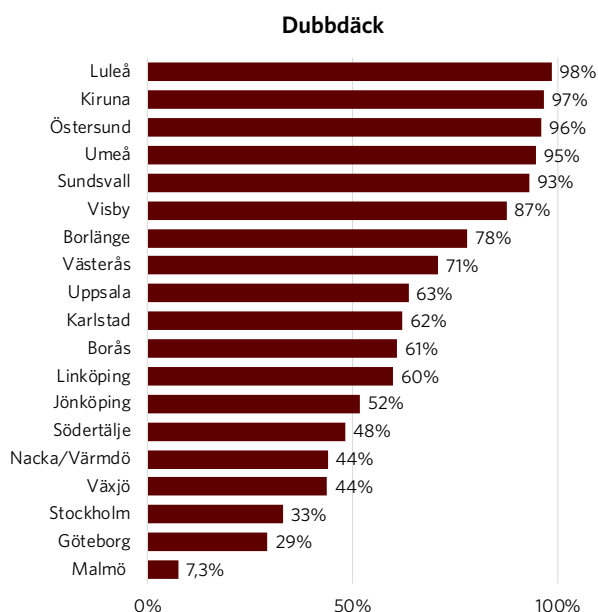

Diagram 16: Uppmätt andel på respektive ort som körde på dubbfria alternativ.

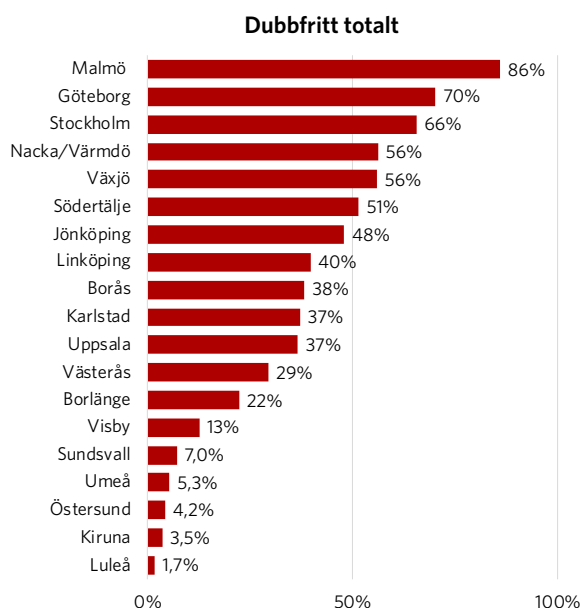

Diagram 17: Uppmätt andel på respektive ort som körde på nordiska dubbfria.

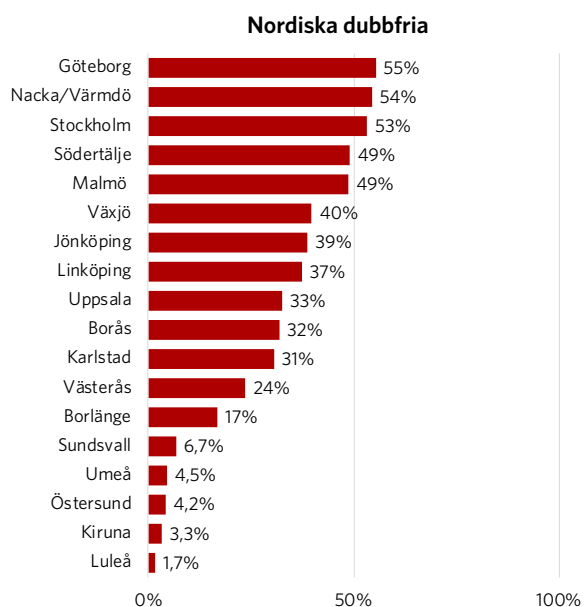

Diagram 18: Uppmätt andel på respektive ort som körde mellaneuropeiska dubbfria.

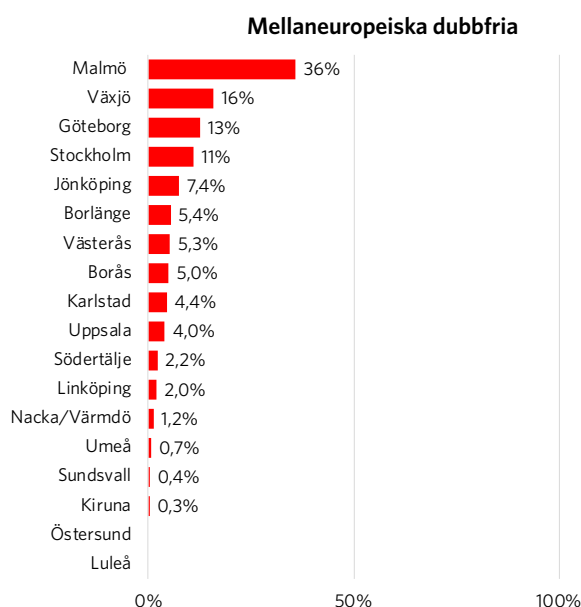

Diagram 19: Uppmätt andel på respektive ort som körde på året-runt-däck.

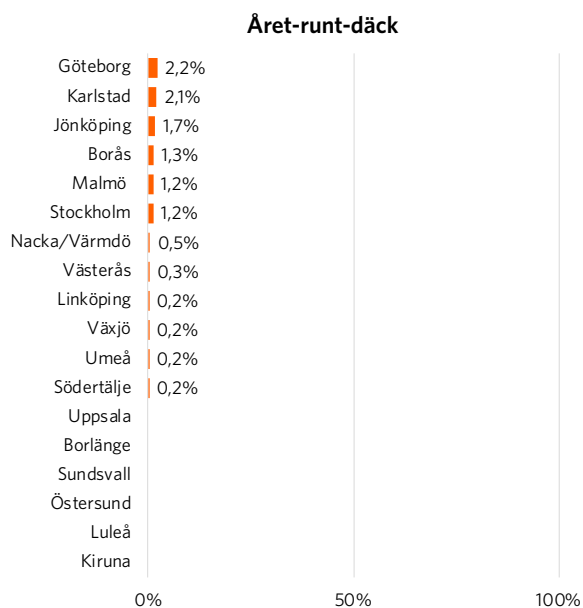
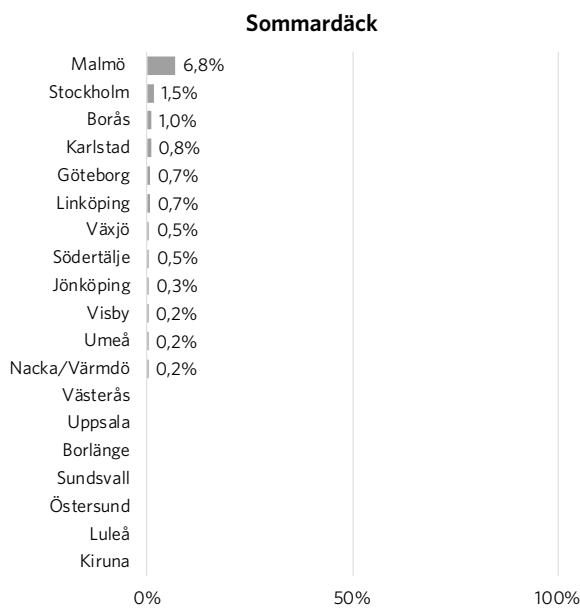

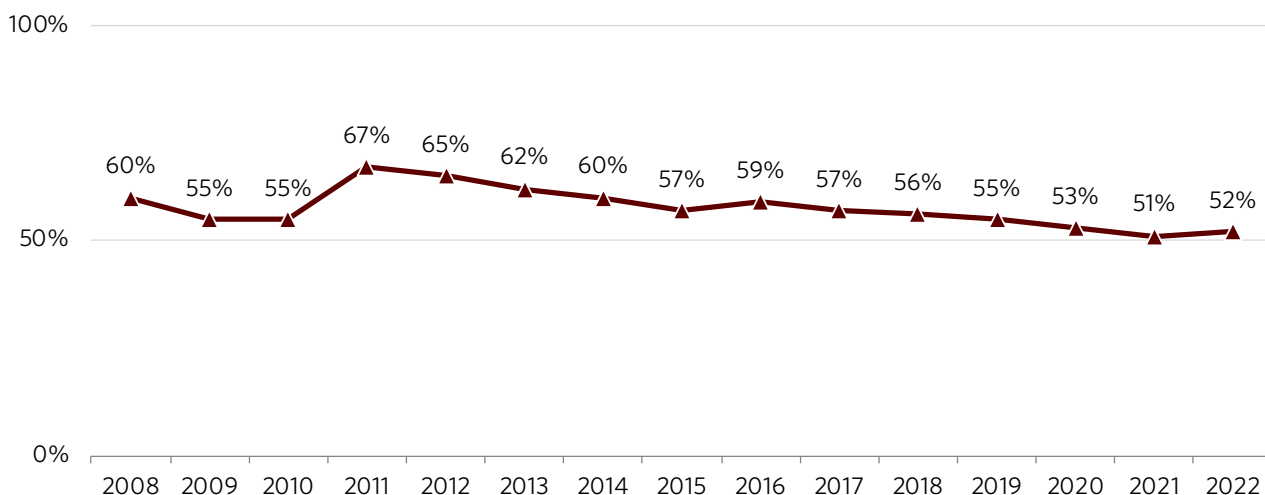
Diagram 20: Uppmätt andel på respektive ort som körde på sommardäck.

Försäljningsstatistik

Enligt Däck-, Fälg- och Tillbehörleverantörernas Förening (DFTF) har andelen sålda dubbdäck inför de senaste sju vintrarna minskat från knappt 60 % till drygt 50 % (se diagram 21). Förändringar i försäljningsstatistiken får fullt genomslag i hela bilparken efter några år, eftersom en uppsättning vinterdäck vanligen används under flera vintrar.

Diagram 21: Uppskattning av andelen sålda dubbdäck inför vintrarna 2008/2009 till 2022/2023. Källa: Däck-, Fälg- och Tillbehörleverantörernas Förening (DFTF).

Bilaga: Undersökningsformulär¹

Däckundersökning vinter 2023 – däcktyp

Gör ett slumpmässigt urval av bilar. Kontrollera däcktyp på höger framdäck (ett däck per bil), och alltid samma position. Markera i blanketten med ett kryss i rutan för typ av däck: dubbdäck (**D**), nordiskt dubbfritt (**NO**), mellaneuropeiskt dubbfritt (**ME**), all-season-däck (**AS**), kan ej avgöra (**V?**) eller sommardäck (**S**). För stöd hur att avgöra däcktyp, läs *Däcktyp_unders_22_vinter*. Skicka de ifyllda blanketterna (6 blanketter x 100 bilar = 600 bilar) till: Däckbranschens informationsråd, pontus@dackinfo.se eller Slottsgatan 8, 432 44 Varberg. Har du frågor, ring Pontus Grönvall, 0705-673747.

DUBBDÄCK: D | DUBBFRIIT: NO = nordisk, ME = mellaneuropeiskt, AS = all-season, V? = kan ej avgöra | SOMMAR: S

1.	D	NO	ME	AS	V?	S
2.	D	NO	ME	AS	V?	S
3.	D	NO	ME	AS	V?	S
4.	D	NO	ME	AS	V?	S
5.	D	NO	ME	AS	V?	S
6.	D	NO	ME	AS	V?	S
7.	D	NO	ME	AS	V?	S
8.	D	NO	ME	AS	V?	S
9.	D	NO	ME	AS	V?	S
10.	D	NO	ME	AS	V?	S
11.	D	NO	ME	AS	V?	S
12.	D	NO	ME	AS	V?	S
13.	D	NO	ME	AS	V?	S
14.	D	NO	ME	AS	V?	S
15.	D	NO	ME	AS	V?	S
16.	D	NO	ME	AS	V?	S
17.	D	NO	ME	AS	V?	S
18.	D	NO	ME	AS	V?	S
19.	D	NO	ME	AS	V?	S
20.	D	NO	ME	AS	V?	S
21.	D	NO	ME	AS	V?	S
22.	D	NO	ME	AS	V?	S
23.	D	NO	ME	AS	V?	S
24.	D	NO	ME	AS	V?	S
25.	D	NO	ME	AS	V?	S
26.	D	NO	ME	AS	V?	S
27.	D	NO	ME	AS	V?	S
28.	D	NO	ME	AS	V?	S
29.	D	NO	ME	AS	V?	S
30.	D	NO	ME	AS	V?	S
31.	D	NO	ME	AS	V?	S
32.	D	NO	ME	AS	V?	S
33.	D	NO	ME	AS	V?	S
34.	D	NO	ME	AS	V?	S
35.	D	NO	ME	AS	V?	S
36.	D	NO	ME	AS	V?	S
37.	D	NO	ME	AS	V?	S
38.	D	NO	ME	AS	V?	S
39.	D	NO	ME	AS	V?	S
40.	D	NO	ME	AS	V?	S
41.	D	NO	ME	AS	V?	S
42.	D	NO	ME	AS	V?	S
43.	D	NO	ME	AS	V?	S
44.	D	NO	ME	AS	V?	S
45.	D	NO	ME	AS	V?	S
46.	D	NO	ME	AS	V?	S
47.	D	NO	ME	AS	V?	S
48.	D	NO	ME	AS	V?	S
49.	D	NO	ME	AS	V?	S
50.	D	NO	ME	AS	V?	S
51.	D	NO	ME	AS	V?	S
52.	D	NO	ME	AS	V?	S
53.	D	NO	ME	AS	V?	S
54.	D	NO	ME	AS	V?	S
55.	D	NO	ME	AS	V?	S
56.	D	NO	ME	AS	V?	S
57.	D	NO	ME	AS	V?	S
58.	D	NO	ME	AS	V?	S
59.	D	NO	ME	AS	V?	S
60.	D	NO	ME	AS	V?	S
61.	D	NO	ME	AS	V?	S
62.	D	NO	ME	AS	V?	S
63.	D	NO	ME	AS	V?	S
64.	D	NO	ME	AS	V?	S
65.	D	NO	ME	AS	V?	S
66.	D	NO	ME	AS	V?	S
67.	D	NO	ME	AS	V?	S
68.	D	NO	ME	AS	V?	S
69.	D	NO	ME	AS	V?	S
70.	D	NO	ME	AS	V?	S
71.	D	NO	ME	AS	V?	S
72.	D	NO	ME	AS	V?	S
73.	D	NO	ME	AS	V?	S
74.	D	NO	ME	AS	V?	S
75.	D	NO	ME	AS	V?	S
76.	D	NO	ME	AS	V?	S
77.	D	NO	ME	AS	V?	S
78.	D	NO	ME	AS	V?	S
79.	D	NO	ME	AS	V?	S
80.	D	NO	ME	AS	V?	S
81.	D	NO	ME	AS	V?	S
82.	D	NO	ME	AS	V?	S
83.	D	NO	ME	AS	V?	S
84.	D	NO	ME	AS	V?	S
85.	D	NO	ME	AS	V?	S
86.	D	NO	ME	AS	V?	S
87.	D	NO	ME	AS	V?	S
88.	D	NO	ME	AS	V?	S
89.	D	NO	ME	AS	V?	S
90.	D	NO	ME	AS	V?	S
91.	D	NO	ME	AS	V?	S
92.	D	NO	ME	AS	V?	S
93.	D	NO	ME	AS	V?	S
94.	D	NO	ME	AS	V?	S
95.	D	NO	ME	AS	V?	S
96.	D	NO	ME	AS	V?	S
97.	D	NO	ME	AS	V?	S
98.	D	NO	ME	AS	V?	S
99.	D	NO	ME	AS	V?	S
100.	D	NO	ME	AS	V?	S

Kontrollera höger framdäck. Vad nog så att du endast kryssar ett alternativ på en rad och inte missar någon rad. Glöm inte att fylla i uppgifterna nedan.

Undersökningen utförd den (datum):

Plats: Utförd av: / /
ort namnteckning namnförtydligande företag

¹ Vid undersökningen i Visby saknades alternativet "året-runt-däck".

